

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 230.

V Ljubljani, v ponedeljek 8. oktobra 1894.

Letnik XXII.

Socijalistični shod in slov. kat. del. društvo.

Za včeraj je sklical odbor socijalno-demokrat. društva „Bodočnost“ ljudski shod v kazinskem salonu v Ljubljani, kakor je naročilo strankarsko vodstvo plačanim ljubljanskim agitatorjem. Ljudskega shoda se je vdeležilo tudi jako veliko udov. slov. kat. delavskega društva. Vseh udeležencev na shodu je bilo kakih 800. Socijalnodemokratična stranka se je z najsilnejšo agitacijo pripravljala za ta dan; zvelkala je vse na shod, kar je dobila; poleg malega številca znanih modrijanov: Brozoviča, Grablovice, Barte, Železnikarja i. dr. je bilo tudi nekaj zastopnic slabšega spola, bitjic, katerim so socijalistiški plesi in „zabavni večeri“ izbili še tisto mrvo pameti, kar je je bilo mogoče v zvezi z dolgimi lasmi in poleg pameti tudi sramežljivost; zraven smo pa opazili jako veliko nedoraslih pobličev, o katerih bi bili mislili, da so prišli z atom v gostilno, če ne bi rudeči trak na njihovih ozkih prsih oznanjal, da se zavedajo, da so že zdavnej odstavljani.

Ti pobličji so stali ponosno pri vratih in so spuščali dohajajoče v dvorano. Samo štirih niso hoteli spustiti. Trtnika, Gostinčarja, Potočnika in Cilerja, češ da jih predobro poznajo iz Kamnika. Toda vladni zastopnik g. Vračko je zavrnil dečake in gromoviti „živio“ je zaoril, ko je vstopil predsednik slov. kat. del. društva Trtnik s tovariši v dvorano. Grablovice je pozdravil navzoče in potem se je prčela volitev predsedstva. Za predsednika je bil izvoljen Trtnik, za podpredsednika Urbančič in za zapisnikarja Gostinčar, vsi odborniki slov. kat. del. društva. Nič ni pomagala niti zvitost, niti prošnja Grabloviceva, naj se izbere vsaj za podpredsednika sodrug Železnikar. Toda ni šlo. Komaj 15 rok se je vzdignilo zanje; do 700 pa je zahtevalo svojega kat. moža.

Prvi je govoril Gostinčar, v krepkih besedah in neovržno dokazujoč, da so socijalisti s

svojimi načeli in svojim postopanjem največ vzrok, da ne dobodo delavci svojih političnih pravic. Opisaval je sebičnost in židovski značaj socijalističnih voditeljev in našteval ogromne svote, s katerimi se iz delavskih žuljev bogaté. Socijalisti so jeli vmes rujevati in kričati, vzlásti Grablovice je kričal govorniku, naj molči, nekateri socijalisti so začeli rabiti pesti in seveda je nastal takoj tak šum, da zborovanje ni bilo več mogoče. Par socijalistov so redniki postavili na hladno, toda miru vendar še ni bilo, zato ker so socijalisti s svojo surovostjo hoteli preprečiti shod, ker ga niso mogli s svojim številom. Vladni zastopnik je mej šumom in krikom zaključil ljudski shod. Slov. kat. delavska stranka bi bila včerajšnji od socijalistov sklicani shod vporabila v to, da bi bila razvila svoj program in pokazala nemožnost in budalost socijalističnega programa, toda surovost socijalistična je to preprečila, zmagala je pa najsilnejše kat. delavska stranka ker najmanj 10krat toliko je bilo kat. delavcev, kot socijalistov; pokazala je dalje, da je v Ljubljani socijalistični „ljudski shod“ nemogoč in konečno, da je krščansko socijalni program mej delavci na Kranjskem postal v dveh mesecih že silnejši in mogočnejši, nego socijalistični v desetih letih. A trebalo je društva. Kedor se hoče prepričati o neizrekljivi potrebi slov. kat. del. društva, naj premišljuje o shodih, kakaršen se je vršil včeraj v ljubljanski kazini.

Dva shoda.

Iz Gorenjske Doline 6. okt.

Iz naše dokaj obsežne doline le redkokedaj pride kak glas v javna glasila — kakor bi nas ne bilo ali bi sploh nič ne delovali v prosep slovenskih teženj. Vendar temu ni tako, po svojih skromnih močeh kažemo i tu, da v naših srcih, premda nas obdaja bolj mrzla narava in je v naših planinah pred nekaj dnevi globoko doli že pobelil sneg — ki pa hvala Bogu spet zginjuje — venderle žari

ljubav za mili naš slovenski dom. V zadnjih tednih se je to lepo osvedočilo. Temu je dal povod razveseljni prihod presvetlega nadpastirja zbog birmovanja v Jesenicah in Kranjski Gori. Oba kraja sta dostojno sprejela visokega dostojanstvenika in pokazala svoje slovensko lice bodisi z zastavami, slavoloki, napisi, razsvetljavo, bodisi z nagovori. Čast našim županom, kateri sedaj v lepi materinščini občujejo tudi z najvišjimi dostojanstveniki. Bili so časi — ko so menili, da je imenitnejši to storiti v (spakedrani) nemščini. — Dokaz, da pravo mišljenje prodira v razne sloje, sta nam tudi dva shoda v Kranjski Gori dne 4. oktobra. Kakor ste že poročali v svojem listu, napovedana je bila ustanovitev posojilnice za naš sodni okraj in zborovanje naše podružnice sv. Cirila in Metoda „Gorenjska Dolina“. Vkljub neugodnemu vremenu došlo je dokaj zborovalcev. Ker je bila povodom cesarjevega godu levitirana sv. maša, udeležili so se najprej službe Božje. Slučajno bil je isti dan tudi kontrolni shod — in glejte prav dobro je to vplivalo na naše vernike, da sta se poslujoča častnika kakor tudi vsi drugi uradniki naravnost podali v cerkev in prisostvovala sv. opravilu. Ali bi se tako lahko ne godilo povsod ter — Bogu dajalo, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega? In naše ljudstvo čisla tako inteligencijo, kar se je koj pokazalo pri naslednjem zborovanju. Poleg duhovstva udeležilo se je shodov tudi uradništvo, učiteljstvo, vsi župani naše doline in več uplivnejših posestnikov. Posvetovanje ob osnovi „posojilnice za sodni okraj Kranjska Gora z neomejenim jamstvom“ vodil je naš občečislani okrajni sodnik Andolšek povdarjajoč v svojem nagovoru, naj delujemo v napredek svojega naroda po svetlem zgledu Njega, čegar god upravit dan slavimo in čegar zvesti podaniki smo — neomahljivi kakor naše planine krog nas — „z združenimi močmi“ vsi višji in nižji. Notar Kolšek pojasnil je namen „posojilnic in hranilnic“ in predložil pravila, ki so slična onih drugih posojilnic. Navzoči so odobrili vse priprave ter se soglasno

LISTEK

Gozdni požari v Severni Ameriki.

Strašna nesreča je pred nekaj tedni obiskala ameriškanske zvezne države. Dolgo trajajoča suša, katera je mnogo škode provzročila, se je končala s katastrofo, v kateri je nad 1500 ljudij zgubilo življenje, mnogo tisočev zdravje in najmanj 50 000 ljudij vse imetje. V Minesoti, kjer je tudi veliko Slovencev naseljenih, je zgorelo šest, v državi Viskontin sedem mest. Razven tega je veliko hiš po gozdovih z nesrečnimi prebivalci vred popolno izginilo s površja zemlje. Osodepolna dneva sta bila 31. avgust in 1. september. Najhujše je nesreča zadela mesto Hinklej v Minesoti. Prebivalci so v soboto sicer videli požar v sosednem gozdu, a ob 4. uri popoldne se je obrnil veter naravnost v mesto. Predno se je moglo dati svarilno znamenje z zvonom, bilo je že vse mesto v plamenu. Prebivalci, 1700 po številu, zbežali so z otroci, bolniki in starčki na vse strani. Najsrečnejši so bili tisti, kateri so z živino vred zbežali v bližnji 4 čevlje globok ribnjak. Vsi, kateri so se hoteli rešiti v reki Sandton, so se

zadušili, ker je bila voda preplitva. Pozneje so dobili v reki trupla, katere je živina popolnoma shodila, ko je skozi reko bežala. Veliko stotin jih je bežalo proti kolodvoru, kamor je ravno dohajal vlak, čegar vodja ni slutil, da je požar tako blizu. Strojvodja tako-le pripoveduje: Iz Duluta smo se odpejali v gostem dimu, tako da smo morali prižgati svetilnice na stroju. Tri minute po 4. uri pripeljali smo se na hinklejski kolodvor, kjer je čakala prestrašena množica, obležena z otroci in bolniki, katera je takoj zasedla ves vlak. Kacega povelja nisem sprejel, zato sem sklenil s prenapolnjenim vlakom naprej voziti. Na mostu za kolodvorom pa je deset čevljev visok plamen pretrgal gosti dim in kar najedenkrat je bila lokomotiva v ognju. V trenutku sem dal nasprotni par in peljal nazaj. Mislim nisem imel časa, toda spomnil sem se na bližnjo močvirje in sklenil, vlak tjekaj pripeljati. Druge rešitve ni bilo. Veter je plamen gonil ravno na tisto stran, kamor smo peljali in visoka suha trava je gorela na obeh straneh. Zavil sem se v debelo suknjo, moj kurjač je pa zlezal k posodi za vodo. Kadar je bila vročina neznosna, polil me je z vodo. Tako smo prišli do skunškega jezera, 2 minuti poprej nego

ogenj. Vozili smo za smrt in življenje. Komaj smo poskakali v vodo, že je švigal plamen nad nami, tako da smo se nekaj časa morali držati pod vodo. Pa tudi pozneje je bila vročina neznosna. Okoli in okoli je gorel gozd, gorel je naš vlak, in vročina od vlaka sem je bila ravno tako huda, kakor ona od gozda. Štiri ure smo ostali v vodi, potem pa so se tla tolikanj ohladila, da smo zamogli stati na bregu. Glave smo imeli zavite v mokre suknje. Sel sem potem k svoji lokomotivi, katere ogenj ni poškodoval in bil sem brez zavesti toliko časa, dokler je prišel rešilni vlak.

Izmed vseh ljudij, katere sem imel v vlaku, sta se samo dva Kineza ponesrečila. Zgorela sta v vlaku, ker nista hotela poskakati v vodo.

Vsi rešeni spričujejo junaštvo strojevodjevo. — Trikrat je med grozno vožnjo padel s svojega sedeža in ko je vlak prišel do jezera, zgrudil se je nezavesten poleg stroja. Kurjač in potniki so ga nesli v vodo. Vožnja od Hinkleja do jezera je trajala sedem minut. Ko bi bila le samo za jedno minuto daljša, bilo bi zgorelo vseh 350 popotnikov.

Od vseh strani so s trudom prišli gasilci in vojaki v Hinklej. Pogled na mrtve se ne da popi-

izrekli za tak zavod, ki je potreben naši dolini, Krog 30 deležnikov je takoj pristopilo in podpisalo — oziroma vplačalo se je dokaj vlog. V načelstvu so izvolili: Ravnatelj Vinko Kolšek, notar; podravnatelj Anton Žlogar, župnik; odborniki: dr. Fr. Kogoj, župan F. Budinek, kontrolor vitez Födransperg, veleposestnik Šraj in poštar Mali. V nadzorstvo: Župnika Aljaž in Turek, davkar Vavpotič, Treven in župan Soklič. — Jednako važno je bilo drugo zborovanje naše podružnice, katero je vodil podpredsednik župan Budinek spominjajoč se zamrlega prvomestnika župnika Arteljna. Kot slavnostni govornik dospel je iz Ljubljane vodstveni član Anton Koblar, živahno pozdravljen od zborovalcev, katere je s svojim jednatim govorom vnel za blage namene družbine, da se je bojda zanjo nabralo do 90 gl. in sklenilo še intenzivneje zanjo delovati po vsej dolini. Načelnštvo je: Prvomestnik A. Žlogar, tajnik nadučitelj Bregar, blagajnik koperator Cuderman, podpredsednik župan Budinek. Odborniki namestniki za Belo Peč: župnik Fertin in poštar Mali; za Rateče: župnik Polaj in župan Pintbach; za Dovje: župnik Aljaž in župan Janša; za Jesenice: kapelan Matijan in poštar Šraj; za Kor Belo: župnik Turek in župan Šoklič. — Da se je spregovorila mej skupnim obedom marsikatera zdravica — prva cesarju, umljivo je pri taki priložnosti. A najbolj nas je motilo to, da je čas prehitro potekel, kajti ravno, ko je hotel blagajnik razprodavati družbine knjižice, morali so zborovalci oditi na vlak — bratje, odšli ste sicer sedaj — šaljivemu srečkanju, ali vlovimo vas pri bodočem shodu — ki bode, kakor čujemo, v kratkem na Jesenicah — torej na veselo svidenje!

Iz davčnega odseka v državnem zboru.

Dunaj, 3. oktobra.

(Konec.)

Kakor sem že navedel, je za male kmetovalce največje važnosti § 85 in v tem nahajajoča se določba, da imajo gospodarske zadrage, katere skupno svojih zadružnikov pridelke podelavajo in prodajajo, biti tega davka proste. Davčni odsek je skoro soglasno sprejel predlog pododseka in tako je še gotoviša nada, da bo tako predelan paragraf tudi v celi zbornici sprejet, s tem pa bo za gospodarske zadrage dokaj pomagano in upati je, da se bodo kmetovalci združevali v zadrage bodisi že za boljše razpečevanje mleka, masla in sira, bodisi sadja, vina itd.

Nadaljni paragrafi 87., 88., 89. in 90. določujejo, koliko davka imajo velika povzjetja odrajtovati, ako deloma ali večinoma trgujejo s svojim blagom v inozemstvu.

Paragrafi 91., do 97. določujejo, kako se ima odmeriti davek in za koliko časa. Kot podlaga izračunavanja davka ima služiti čisti dobiček dotičnega podvzetja v preteklem letu.

V prvem letu povzjetja — ker se še ne ve o čistem dobičku; se zaračuna kot letni dohodek 4 odstotke od glavnice ali kapitala vloženega v dotičnem podvzetju.

Kot čisti dobiček veljajo vsi preostanki v denarju, obresti, dividende ali v razširjenju podvzetja vporab.

sati. Cele rodovine so ležale zadušene in sežgane v skritih kotih in na ulicah. Veliko jih je smrt dohitela med molitvijo. Pri človeških truplih ležali so poginoli konji, voli, jeleni, volkovi itd. Izmed 96 mrličev, katere so na jednom kraju dobili, spoznati so mogli samo štiri.

Veliko prebivalcev iz sosednih vasij se je rešilo v neki peščeni jami, v kateri je bila slučajno velika luža. Jeden družega so ometavali z lužo. — Dve sto oseb je prebilo požar v dvorani za stroje. Vsi so opečeni. Železnični vlak, kateri je bil s ponesrečenimi prenapolnjen, prišel je s 27 ur zamude v Markete. Vse je mislilo, da je zgorel. Železnična družba v Dulutu je poslala prazen vlak v ponesrečene pokrajine. Vozil je počasi in sprejemal begune. Pripeljal je nazaj 250 na pol golih, na obrazu in rokah obžganih ljudij.

Minesota je najbogatejša gospodarska dežela v zveznih državah. Požar pa je uničil neštete čede najlepših goved, najkrasnejše pašnike in gozdove. Kakor sedaj računijo, je uničene 60.000 kvadratkilometrov zemlje, torej približno šestkrat tako velika pokrajina, kakor je naša vojvodina Kranjska. Vsa škoda se ceni na 200 milijonov goldinarjev. — Velikansko pogorišče je pogavil slednjic zdaten dež.

ljeni izdatki. Odšteti pa se imajo vsi stroški n. pr. darila, katere razne hranilnice delé dobrodelnim namenom in zavodom.

Po vladnem načrtu imel bi se obdačiti ves dejanski dobiček, ali prebitok kake hranilnice, torej tudi jona svota bi se obdačenju imela podvreči, katere se iz čistega prebitka porabi in razdeli za dobrodelne namene. Odsek pa je zahteval, da se take svote ne vštavajo v skupno obdačenju podvrženo svoto, ker potem bi taki zavodi (hranilnice) prenehali deliti darila in podpore za dobrodelne namene in mnogo prekoristnih dobrodelnih naprav bi silno bilo zadetih in oškodovanih. Treba poštovati, da se ima načelno vsem delniškim družbam in tudi hranilnicam ter zavarovalnicam predpisati precejšnji davek desetodstotni in pri tolikem obdačenju bi ti zavodi potem štedili z darili itd.

Odšteti se bo smelo tudi, za koliko so stavbe, stroji naprave itd. slabše ali izrabljene, kajti osobito v današnjem času, ko tehnika leto za letom nove zboljšane stroje izumi in le on zamore tekmovati, ki se poslužuje, najboljših strojev, je opravičeno, da se ne ovira podvzetnik s prehudim obdačenjem, ampak da se mu omogočuje zboljšavanje notrajne uprave podvzetja. Naj za jasnejši zglede le navajam naše mlince. Pred par desetletji so bili naši mlinci navadno urejeni in imeli so vsi dovolj dela in zaslužka. Od kar pa so nastali parni in umetni mlinci, so morali naši mlinarji predelati svoje mlince in uvesti takozvane francoske kamne, na valarje preosnovano upravo i. t. d.

Sprejel se je tudi odstavek, da se imajo od obdačenja odšteti zneski iz čistega dohodka, katere je podvzetnik (tovarnar, ali delniška družba itd.) odločil ali podelil svojim delavcem za zaklad bolniški ali za slučaj ponesrečenja ali za dotiranje zaklada za čas onemoglosti ali starosti. S tem je hotel odbor pospešiti v interesu delavcev darežljivost podvzetnikov, kajti jedno je gotovo, da bi socialno vprašanje dokaj omililo se, ko bi premožni lastniki raznih velikih podvzetij iz prostovoljnega nagiba svojim delavcem kazali se dobrohotne ter iz svojih mnogokrat res ogromnih čistih prihodkov en del odločili za napravo zaklada, n. pr. za starostno preskrbovanje svojih za delo onemoglih večletnih zvestih delavcev.

Tudi na zavarovalnice, ki niso osnovane na podlagi delnic ampak na vzajemnosti, se je v toliko oziralo, da se ne ima vštavati kot čisti dobiček ona svota (bonum imenovana), katero vzajemno zavarovalno društvo svojim zavarovalnim članom k dobremu zapiše za nadaljno leto, torej da od svojega prebitka za toliko odstotkov zavarovalna premija za bodoče leto manjša postane. Nihče ne more zanikati velike narodno-gospodarske važnosti zavarovanja proti požaru, toči, živinskim boleznim itd. in želeli bi bilo, da se osnujejo na vzajemnosti sloneče zavarovalnice, zato je več kot opravičeno, da se je ta izjema za take zavode v tem paragrafu vsprejela.

Jako obširna razprava se vrši sedaj o § 98. o velikosti obdenja ter v tem poročilo sledi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Skacel. Z odgovorom vojnega ministra zastran vojaškega kurata Skacela v delegaciji so nekateri konservativni listi še precej zadovoljni. Vojni minister je rekel, da vojaški kurat Skacel ni bil kaznovan in tudi ni bilo povoda, ga kaznovati. Bosenske garnizije niso kazenske garnizije. „Grazer Volksblatt“ misli, da ta odgovor popolnoma zadošča, kar se tiče načela. Stvar sama na sebi je še malo nejasna, ako oblastva malokdaj rekó popolno meaculpa in tudi tega vselej niso zavezane. — Po našem mnenju bi se pa vendar konservativci ne smeli tako z lepa zadovoljiti. Prestavljenje Skacelovo se je zgodilo pri tacih razmerah, da je vojni minister moral vedeti, da se bode smatralo za kazen in zgodilo se je brez dovoljenja vojaškega škofa.

Rustja. Zadnje dni so v Varšavi zaprli zopet več oseb, mej drugim tudi mnogo dijakov. Ker so zaprli tudi več Rusov, so najbrž zopet prišli kaki nihilistični zaroti na sled.

Pruski Poljaki. V „Kreuzzeitung“ se nekdo pritožuje, da so Nemci sami krivi popolnjenja na Poznanjskem. Nemški kmet z nemškim imenom jemlje poljske hlapce, ne pa nemških, in ž njimi govori poljski, naj znajo tudi nemški. Nemeč je še ponosen, da pokaže svojim hlapcem, da tudi poljski zna. Nemeč vzame Poljakinjo za ženo in v njegovi hiši otroci le poljski govoré. Če Nemeč proda kme-

tijo, pride več poljskih kupeev. Proda jo Poljaku. Ne gleda na to, da bi ostala v nemških rokah. Nemški meščan ne kupuje od nemškega kmeta, temveč od poljskega, če ta le malo ali celo nič ceneje ne dá. Nemeč daje inserate najprej v poljske, potem še le v nemške liste. S kočijazem rajši govori Nemeč poljski, nego nemški, naj tudi on slabši poljski zna, kakor kočijaz nemški. Nemeč pozablja na svojo narodnost. Poljak pa nikdar. Nemeč povsod kaže, da poljski zna, Poljak pa spoštuje svoj jezik in ga povsod rabi. Tako Nemci sami pospešujejo popoljševanje. — Če je to res, pač ne vemo, čemu tak krik proti Poljakom. Tega pač od njih ne more noben zahtevati, da bi Nemcem branil se popoljšiti, če se sami želé.

Belgijski socialni demokratje. Čudno je pri letošnjem volilnem gibanju v Belgiji, da delavska stranka postavlja jako malo pravil delavcev za kandidate. V Bruselju je voliti 18 poslancev, in socialisti postavili so le tri delavce za kandidate, potem pa 8 odvetnikov, 7 pa odpuščenih učiteljev in krčmarjev. Sploh se pa po stanu socialistični kandidatje ne ločijo prav nič od drugih strank. Da bi odvetniki najboljše zastopali delavce je jako dvomljivo. Tudi nikdo ne bode verjel, da bi takim kandidatom bilo na stvari kaj ležee, temveč le begajo prebivalstvo.

Slovstvo.

Vodnik za savinjske planine. Tak je naslov novi lepi knjigi, katero je izdalo „Slovensko planinsko društvo“ ter jo namenilo zlasti hribolazcem in sploh prijateljem narave. — Cena ji je 60 kr. Dobiva se pri Sokliču pod Trančo in pri Wölflingu v Špitalskih ulicah.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. oktobra.

(Slovensko katoliško društvo za kamniški okraj) je od deželne vlade potrjeno. Ustanovni shod bode — ne 14. oktobra, kakor je bilo v „Domoljubu“ — ampak v nedeljo, 28. oktobra v Kamniku.

(Ljubljanski — uradni list) poročá o večeršnjem kazinskem shodu in pravi samo: „Ehe es jedoch zur eigentlichen Verhandlung des Programmes kam, musste die Versammlung vom Regierungs Vertreter wegen tumultuöser Vorgänge aufgelöst werden.“ „Slov. kot. del. društvo“ se tu ne omenja niti z besedico; a stavi se pa v jedno vrsto s soc. demokr. rovarji. Mi menimo, da bi morala biti tudi popolnoma v vladnega lista smislu zmaga odločno patrijotičnega, cesarju in cerkvi zvestega društva nasproti pogubnemu internacionalizmu. Menda jih vsaj ne bode katoliško, slovensko ime?

(Iz Maribora.) Dne 4. t. m. obiskal je princ Emanuel Orleanski mil. knezoškofa dr. Napotnika. — V ponedeljek (danes) blagoslovili so mil. knezoškofovo novo s krasnimi slikami ozaljšano kapelo v knezoškofjem deškem semenišču.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) Prestavljen je P. Konrad Stazinski, kapelan pri cerkvi oo. minoritov v Ptuju, kot kapelan k Sv. Trojici v Halozah. — Novomašnik Lovro Šlamberger je nastavljen za kapelana v Loki pri Zidanem Mostu.

(Priznanje.) Odbor kmetijske družbe za Kranjsko izrazil je zahvalo okrajnemu živinozdravniku Fola-kovskemu, da je uvedel pri prešičih cepljenje proti perečici (šen), ker se skazuje zelo koristno.

(Ustavljen sklep tržaškega mestnega zbora.) Dne 1. t. m. sklenil je tržaški mestni svet, da se odstranijo iz slovenskih ljudskih okoličanskih šol, katere vzdržuje Tržaško mesto, karte s Trsta in okolice, ker so imena krajev tiskana v hrvatsko-slovenskem jeziku. Namestu teh naj bi se uvedle zemljepisne karte z laškim imenikom krajev. Ta sklep mestnega zbora je c. kr. namestništvo po § 111 mestnega statuta začasno ustavilo.

(Slovensko gledišče.) Igra „Knjižničar“ je sama na sebi jako hvaležna, za predstavljanje menda najboljše šaloigra, kar se jih je zadnji čas v Ljubljani igralo. Predstava bila je splošno jako dobra ne oziraje se na to, da bi bilo želeli nekoliko več točnosti v zadnjem aktu. Pred vsem moramo povdarjati, da je bila predstava dobro aranžirana, za kar gre hvala režiserju g. Freudenreihu-Veseliču. Posamezne vloge bile so dobro naučene. Sploh se nam zdi da se poprijemajo letos igralci z večjim veseljem svojih vlog nego lani. Reči se mora, da je bil vsak na svojem

mestu. Med posamezniki odlikoval se je g. Inema po svoji izborni mimiki kot knjižničar. G. Freudenreich-Veselić je vseskozi izvrstno karakterizoval neobzirnega odurnega Makdonalda, g. Perdan pa Gipsena posili-gentlemana. G. Anić se nam je takrat bolj prikupil. Tudi igralke gđ. Polakova in Slavčeva in gospa Aničeva so pogodile svoje vloge. — Gledišče je bilo le srednje obiskano.

(Poročil se je v Metliki) gospod Franjo Guštin mlajši z gospo Stanko Fuksovo.

(Zagorski socialisti) so imeli včeraj shod. Govorila sta jim Grablović in Brozovič. V Zagorju je dozaj jedina posadka socialnih demokratov na Kranjskem. Štirje udje slovenskega kat. delavskega društva so tudi včeraj šli v Zagorje na shod. Brez spremstva, nikogar ne poznavajo, so hoteli vstopiti, toda nekaj nahujskanih ljudi, moških in ženskih se je obrnilo proti njim in jih surovo napadlo. Morali so oditi. Lepa svoboda socialnih demokratov se tu kaže in še lepši pogum. Štirih mož se boji skupščina, ki je imela več nego 200 udeležencev! Nič ne dene! Tudi Zagorci bodo spregledali!

(Mestna ljudska šola na Barju.) Zidarska dela te stavbe so se izročila tvrdki G. Tönniesu, katera je že tudi pričela s temeljnim delom na kupljenem prostoru nasproti „Mokarjevemu“ poslopju. To šolsko poslopje bo imelo v pritličju dvoje šolskih sob, knjižnico in pisarno, zgoraj pa stanovanje za nadučitelja in učitelja ter rezerviran prostor za event. razširjenje. Poleg poslopja zgrajen bo prostora šolski vrt, telovadnica i. dr. Poslopje bo dejavno zidano in stalo nekaj čez 16000 gld. — Šola se morda že preseli notri začetkom prihodnjega šolskega leta 1895/6.

(Goriške novice.) Gosp. L. Laciņa, kapelan šempeterski je odšel na dunajski konservatorij spopolnjevati svojo muzikalno izobražbo. — V Brginju je zgorel hlev s senom vreden 1000 gld. — V Gorici pod Kostanjevico je ogenj uničil senik v vrednosti 700 gld. — Kako goriška visoka gospoda polaščuje s silo, zvedeli smo prezanimiv, krut slučaj. Objavimo ga o pravem času.

(Ogenj.) V Dol. Suhoru pogorela je 28. septembra hiša s hlevom mizarju Jakobu Malenšek-u. Škoda cenijo na 2000 gld. in za blizu toliko je pogorelec zavarovan.

(Nesreča.) V Vodica, okraju Vipava, se je hlood, katerega so valili na koze, da bi ga prežagali, zvalil na tla ter popolno razdrobil glavo Francu Srebotu, ki je seveda takoj umrl.

(Nezgod.) Danes popoldne nekoliko pred jedno uro, padel je deček 4—5 let v Ljubljano. Od sv. Jakoba mostu sem je priplaval pomočnik ključničarski iz delavnice g. Črnete in ga je potegnil na suho. Deček ima na desni strani čela veliko rano in ravno tako okoli ust. Prenesli so ga v vežo hiše gospoda Črnete in potem prepeljali so ga v bolnišnico.

(Vinarski zadrugi isterski v Pulju) dovolilo je c. kr. poljedelsko ministerstvo 4000 gld. podpore v kljub temu, da se je deželni kulturni svet v Poreču — bivši vprašan po ministerstvu za mnenje — izjavil proti bodi si kakih podpori. Ministerstvo je obljubilo podporo povišati od 6000 do 8000 gld. Vsled tega ministerskega odloka razpravljal je kulturni svet v svoji poslednji seji ter sklenil, naznati c. kr. vladi, da naj nikoli več ne vpraša njega za svet, ako ga noče uvaževati. Torej tudi na splošno kmetijskem polju so gospoda politiki!

(Komedijanti.) Kakor nam iz Istre poročajo, zahvalili so se vsi trije italijanski deželni odborniki isterski na svojih službah, in sicer vsled tega, ker jih je — tako vsaj pišejo — razžalil v svojem časopisu „Il giovine pensiero“ znani renegat Martinčič, predbacujoč jim, da gledajo le na svoje osebne koristi. Deželni glavar, sprejevši to odpoved, poklical je namestnike na vseh mesta, poslednji pa so tudi poziv odbili, izgovarjajoč se na razne načine. Da deželna kola vendar naprej morejo, gospodje odgovodniki opravljajo svoja dela pri odboru kakor poprej. čakajoč, da se o njih odpovedi izreče prihodnji deželni zbor, ki se bo sestel neki prihodnje leto. Ali ni to le pesek v oči?

(Razpuščen zastop.) K vesti, priobčeni pod tem naslovom v številki od pretečenega četrtka, pojasniti nam je to, da je bil razpuščen le črski zastop, mejtem voloski ne, ampak le neki ožji odbor treh oseb, katerega so sestavljali dva Hrvata in jeden Italijanaš in ki je bil izvoljen v seji voloskega zastopa na predlog samega okrajnega glavarja v namen, da sestavi volilno listo in volitev h koncu privede. Ker

s tem odborom niso bili italijanaši in deželni odbor poreški zadovoljni, protestovali so proti njemu in glej, c. kr. namestništvo je zadovoljilo njih protestu ter izvoljeni odbor razpustilo in imenovalo zraven občinskega zastopa — tudi vladnega poverjenika.

(Burja in mraz na Notranjskem.) Mej tem ko je dne 29. in 30. septembra pri nas v nižavi dežilo, po planinah pa zdatno snežilo, brila je po notranjskem hribovju mej dežjem ostraburja, tako da je v krajih kakor so: Žiri, Vrh (sv. trije kralji) in Rovte, kazal dne 30. sept. v jutro barometer na prostem + 3°, opoldne pa mej 4° in 6° + R.

(Praktično.) Iz Trsta: Ko se tržaški poštni uradi preselijo v novo poslopje — menda dne 25. t. m. — uvedejo pri istih to novost, da bodo pismo- noše ob jednom naslovniku nakaznic dotično svoto izplačali, isto tako bo se godilo tudi z zaboji. Kdor torej ne želi, da se mu nakaznica z denarjem ali zaboj s spremnico vred na dom prinese in vroči ter želi isto sam pri pošti poiskati, mora to pravočasno pri pošti priznati.

(Občinske volitve v Podgradu) bodo kmalu razpisane, kajti občinski odbor je izločil volilne liste, ki so na ogled razpostavljene do 29. t. m. Opozarjamo, da se vsak pravočasno poskrbi, da ne bo iz listin izpuščen, kajti sestavitelji istih niso Slovencem čisto nič prijazni, marveč se pajdašijo z narodnimi našimi nasprotniki — Lahi in Nemci, ki bi želeli zasesti to slovensko občino. Čas za reklamacije je določen od 30. oktobra do 6. novembra. Kadar pa bodo volitve razpisane, to je vprašanje časa in slavnega odbora.

(Junaški čin.) Iz občinstva se nam javlja sledeče: Pretekli teden odposlal je ljubljanski pozlatar svojemu naročniku v štaj. Sevnico zavitek blaga s spremnim listom in slovenskim naslovom; minulo soboto pa dobi blago nazaj in na naslovu opazko: „Retour zur deutschen Adressierung!“ Pripomnjeno bodi še, da nosi zavitek edin pečat tuk. oddajalne pošte, in se torej ne ve, doklej je priromalo blago, za kojega slov. naslovom se tako junaško skriva — nemška razposajenost!

(Gregorčičeva „Oljki“ v prestavi.) Gosp. Ant. Funtek ponemčil je krasno Gregorčičevo pesem „Oljki“. Prestava se kaj gladko sliši in dela čast gospodu prestavljalecu. Prevod je ponatisnjen v današnji „Laib. Zeitung“.

(Heilserum.) Naše čitatelje opozarjamo na to zdravilo dr. Behringovo za davico, ki se je po dosedanjih poskusih dobro obneslo proti davici in so slavni zdravniki se že izrekli jako ugodno o tem zdravilu proti tej zlasti mladini tako nevarni bolezni.

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so od dne 15. avgusta do 20. septembra darovali: Gosp. Katinke Verbaj iz Litije lepo zbirko koristnih knjig; vzgledna delavna ženska podružnica v St. Jurju na južni železnici po blagajničarici g. Tončiki Kavčič-evi 100 gld.; vrlo se razvijajoča moška podružnica v Kamniku po g. blagajniku J. Milohnoja 100 gold., kot prebitek veselice z dne 2. sept. t. l. s prošnjo, da postane pokroviteljica; „Delavsko bralno društvo“ v Idriji ob slavnosti desetletnice nabranih 42 kron 36 vin. po tamošnji naši delavni moški podružnici; bl. gosp. Marija Gruntarjeva v Ribnici 36 kron nabranih ob raznih prilikah mej tamošnjimi rodoljubi; sl. posojilnica v Gorenji Radgoni 10 gold. 97 kr.; čč. gg. duhovniki zbranih pri dekanijiški vizitaciji v Slovenjem Gradu 10 gld. na besedo preč. g. dekana dr. Šuca; vrlji gostje na primiciji č. gosp. Ernesta Trstenjaka pri sv. Barbari pri Vurbergu po č. gospodu bogoslovcu F. Gomilšku 9 gld. 40 kr.; vrlji gostje na primiciji č. g. patra Severina v Radencih 8 gld. 12 kr. po mariborski moški podružnici; vesela narodna družba v Selcih 7 gld. 50 kr., ki jih je nabrala gđ. Anka Slibarjeva, poslal pa gospod A. Dermota iz Železnikov; družba „Omizje“ v Mozirju zopet 5 gld. z željo, da bi delovali v slogi za slovenski narod, in dijaki na novi maši č. g. Alojzija Rožmana v Kraplji pri Ljutomeru po g. Fr. Ciriljevem 3 krone. — Zopet s zuovim šolskim letom poučuje na naših zavodih nad 1000 slovenskih otrok, ki bi se potujčili, da jih ni vzela v svoje varstvo naša družba. Bog nam nakloni pa tudi nad 1000 dobrotnikov, posnemovalcev vrljih rodoljubov, ko jih imena s hvaležnim srcem danes objavljamo. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Telegrami.

Vojska mej Kitajci in Japonci.

Kolonja, 7. oktobra. Mej raznimi evropskimi vlastmi se vrše pogajanja o varstvu svojih podložnikov na Kitajskem. Upati je, da se kmalu doseže kako sporazumljenje.

Pariz, 7. oktobra. Štiri vojne ladije dobile so povelje, da naj odplujejo v vzhodno Azijo, da podkrepe tamošnje francosko brodogradnjo za kake morebitne slučaje.

Tientsin, 7. oktobra. Vlada je tientsinsko tvrdko pooblastila, da zanjo vzame na posodo 10 milijonov funtov sterlingov. Jeden milijon tega posojila podpisali so že zasebniki. Kako visoke bodo obresti, še ni znano.

Brno, 7. oktobra. Danes dopoldne je bila demonstracija za občno volilno pravico. Delavci so šli v sprevedih po mestu in klicali „Živelo delo! Živela občna volilna pravica!“ Popoldne bi bil imel biti shod delavcev, ki se je pa prepovedal.

Linc, 7. oktobra. Danes sta bila tukaj dva shoda, na katerih se je zahtevalo občno volilno pravico. Po shodih so šli delavci v sprevedu broječem kakih 800 oseb po mestu in kličoč: „Živela občna volilna pravica!“

Beuthen, 7. oktobra. Porotno sodišče obsodilo je zaradi motenja miru in reda 1 zatoženca v dveletno, 3 v poldrugoletno, jednega v petnajstmesečno, 6 v jednoletno, dva v devetmesečno, 8 v jednomesečno ječo, 31 jih je pa bilo oproščenih.

Budimpešta, 7. oktobra. Pri podrobni debati o vladni predlogi o svobodnem bogoslužju je gospodska zbornica s 122 proti 96 glasom vsprejela predlog, da naj odpade tretji oddelek, ki se tiče brezverstva in četrti stopi na njegovo mesto. Po končani podrobni debati je bilo tretje branje, pri katerem je le 20 članov glasovalo za premenjeni načrt zakona. Ta sklep se sporoči zbornici poslancev. Jutri se začne debata o jednako-pravnosti židov.

Budimpešta, 7. oktobra. Včeraj je bil delegacijski obed. Po obedu je cesar govoril z raznimi delegati. Izrekel je zahvalo poslancu Promberju za njegov patrijotični govor v delegaciji. Badeni je pa cesarju v pogovoru razložil, da Poljaki letos niso govorili pri budgetu vnanih stvari, ker se jim ni zdelo potrebno, ko se položaj od lani ni nič spremenil. Kake druge govornice o vzrokih poljskega molčanja niso utemeljene.

Milan, 8. oktobra. Na oknu policijskega ravnateljstva našli so bombo z gorečo užigalnicco. Več oseb so zaprli.

Peterburg, 7. oktobra. Carjevo zdravje se boljša in ni povoda za kako bojazen.

60.000 gld. znaša glavni dobiček levovskih srečk, kateri se s samo 10% odtegljem v gotovini izplača. Opozarjamo naše častite čitatelje, da je zrebanje dne 16. oktobra.

Umrli so:

5. oktobra. Jožef Istenič, krojačev sin, 8 mesecev, Dolge ulice 5, božjast. — Antonija Bolba, delavčeva hči, 3 mesece, Sv. Petra cesta 69, oslabeledost. — Amalija Uranič, ključarjeva hči, 12 let, Hilserjeve ulice 12, basilar meningitis.

6. oktobra. Luka Kopore, delavec, 54 let, Kravja dolina št. 11, mrtvoudnost. — Marija Remžgar, delavčeva vdova, 50 let, Tržaška cesta 23, jetika.

V bolnišnici:

4. oktobra. Marija Gostinčar, gostija, 74 let, prsna vodenica.

Tuji.

5. oktobra.

Pri Stonu: Kussbach, Winder, Sturli, Sokup, Gobel, Kraus, Polak, Herzl z Dunaja. — Taeye, Felk iz Berolina. — Kremžar, Reichmann iz Prage. — Maulwurf iz Barestelep-a. Aufmuth iz Grada. — Raveneg iz Višnje Gore. — Jeglič s Sela. — Ditrich iz Postojine. — Smetana iz Smihova.

Pri Matiču: Steiner, Jolly, Bosh, Pokorny, Hartig, Laverth, Schwarz, Pamer z Dunaja. — Šuntar iz Idrije. — Walzer iz Celja. — Bernardis iz Červinjana. — Gausch iz Pulja. — Kubaczek iz Brna. — Radl iz Novega Mesta. — Globočnik iz Kranja.

Pri Južnem kolodvoru: Hoge iz Starega Loga. — Zenarg iz Gorice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		barometra v mm	toplotna po Celsiusu			
7. u. jut.		733.6	6.0	brezv.	megla	
8. u. pop.		733.7	15.1	sl. jvzh.	jasno	0.00
9. u. sveč.		735.1	10.4	"	"	
7. u. jut.		737.1	6.6	brezv.	megla	
7. 2. u. pop.		737.2	13.2	sl. svzh.	del. jasno	0.00
9. u. sveč.		738.2	10.0	brezv.	"	

Srednja temperatura obeh dni 10.5° in 9.9°, oziroma za 2.3° in 2.9° pod normalom.

